

SLOTSPEECH

Wim Van Gils

Diensthooft Beleid, Natuurpunt vzw

Als slotspreker worden enkele reflecties gemaakt. Wim Van Gils, diensthooft beleid onthoudt zo dat we nog niet klaar zijn om een superstorm te trotseren. Gelukkig worden er weliswaar volop plannen gesmeed, met Vlaamse Baaien en de studieopdracht rond het metropolitaan kustlandschap. Ondanks raakvlakken, zoals het onderschrijven van de boodschap dat de ruimte schaars is alsook dat er nood is aan 'accommodatieruimte' (veerkrachtige ruimte – klimaatbuffers), lijkt het echter vandaag nog zoeken naar samenhang.

Natuurpunt vraagt daarom, en dit in lijn met eerdere studiedagen, voor de opmaak van één geïntegreerd plan (werktitel 'kappa-plan') voor de kust én dit in overleg met alle stakeholders. Zo'n participatieve aanpak is er helaas nog niet. Dit weerhield Natuurpunt niet om reeds het gesprek aan te gaan met experts van verschillende pluimage of om reeds zelf verder na te denken. Het resulteerde in een aantal beelden die in primeur getoond worden. Beelden die inspiratie willen aanreiken hoe samenwerking met het ecosysteem en de natuur kan bijdragen tot een werkelijk duurzame kust waar burgers zich veilig voelen in een omgeving waar het aangenaam leven, wonen, werken en ontspannen is. Het zijn dus bouwstenen voor het inzetten van de natuur voor klimaatadaptatie. Ideeën voor een geïntegreerd plan, voer voor het debat tijdens de receptie en nog lang daarna.

Belangrijk – maar niet in beelden te vatten – is de premisse van Natuurpunt: adaptatie aan de gevolgen van klimaatverandering moet vanuit een ecosysteemvisie voor de kust vertrekken. De basis voor elke duurzame toekomstvisie is een goed inzicht in de werking van het systeem. Waarbij de kustzone breed gedefinieerd wordt als het fysisch systeem van zee, zandbank, strand, duin, polder,... We moeten – beter dan vandaag – begrijpen hoe het systeem werkt, om er op een slimme en duurzame manier mee aan de slag te gaan. Zo'n ecosysteemvisie biedt ook een toetsingskader voor toekomstige maatregelen, zodat ongewenste effecten vermeden kunnen worden.

De spreker overloopt vervolgens de beelden, hierbij een reis makend van de zee naar het land:

- biodiversiteit, ze breken niet alleen de golven ze vormen ook een hotspot van biodiversiteit, op de zandbodem (cfr. eco-ingenieurs als schelkokerwormen), in de waterkolom én boven het water. Het is een win-win voor o.m. de visserij aangezien deze gebieden als kraamkamer fungeren. Om de zandbanken hun rol in de toekomst uit te laten spelen is het noodzakelijk dat hier niet met bodemverstorende technieken gevist wordt;
- natuurlijke stranden, dankzij het afstappen van machinale reiniging kunnen aanspoelsels en plantengroei embryonale duinvorming stimuleren. Ook dit is een win-win naar bvb. ecotoerisme, waar gasten kunnen genieten van de aanwezige natuurpracht;
- zandsuppleties, noodzakelijk maar de vraag is of less niet more is. *Kunnen we niet het aanwezige zand ter plaatse houden via bvb. zandvangschermen? Kunnen we niet de opspuitingen optimaliseren door te kiezen voor de juiste korrelgrootte, een zacht profiel,...?*
- dynamische duinen, vanuit de wetenschap dat het duinareaal gehalveerd is op nog geen eeuw tijd is het noodzakelijk om de dynamische processen (en bvb. verstuiving) te versterken;

- duidelijke zones om te bewaken dat het strand als laatste grote open ruimte in Vlaanderen bewaard blijft, is zonering noodzakelijk;
- gecontroleerde doorbraken, een specifieke bouwsteen geïnspireerd op o.m. het Verdrongen Land van Saefdinge (dat 1,5 m steeg op 40 jaar dankzij de getijwerking), mogelijks biedt dit inspiratie voor een wisselpolder;
- ruimte voor water, zoals het Sigma-plan bewees, biedt een natuurlijker waterbeheer kansen voor droge voeten én meer natte natuur, een belangrijke uitdaging in het vooruitzicht van de klimaatverandering (dat ons ook met drogere periodes zal confronteren);
- bouwen met water, meer groene en blauwe elementen in de stad (groendaken tot waterpleinen) als andere ommezwaai in ons denken en doen bewijst op velerlei vlakken een meerwaarde (van afkoeling tot een verhoogde woonkwaliteit)
- al doende leren, het project zandmotor (een aangelegd schiereiland van 256 voetbalvelden waarbij het zand zich de komende 20 jaar langsheen de kust tussen Hoek van Holland en Scheveningen zal verplaatsen) en het nieuwe Plan Zeehond (waarbij de creatie artificiële substraten in zee kansen biedt voor meer biodiversiteit) tonen dat durven experimenteren kansen schept om inzicht te krijgen in zo'n ecosysteemvisie.

Bovenstaande bouwblokken hebben niet de intentie om volledig te zijn. Het is een greep uit de mogelijkheden die Natuurpunt ziet. Mogelijkheden om natuur in te zetten om te komen tot een veiliger én klimaatbestendige kust. Voor Natuurpunt zijn deze beelden dan ook geen eindpunt, wel een startpunt om op de boer te gaan. Hopende dat er een open en participatief proces wordt opgezet over de toekomst van onze kust.